

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom:
„Koroški Slovenec“,
Lidová knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Kopirani se naj pošiljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

Líst za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane celoletno: K 100.—
polletno: K 50.—
četrletno: K 25.—

Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Djn.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 27. julija 1921.

Št. 19.

Dvojna mera.

Nemci in nemčurji odrekajo slovenskemu koroškemu duhovniku pravico delovati politično. Seveda samo za svoje slovensko ljudstvo naj bi ne smel delati, tedaj se začne vik in krik in šum in bum v nemškem mravljišču. In če treba, ga tudi poskušajo umoriti, kakor dekana Limpla ali ga pa javno pretepajo v pričo orožnikov, ki to zadovoljno gledajo, kakor zadnjič v Celovcu poslanca župnika Poljanca. Drugače seveda je, če slovenski duhovnik zataji svoje ljudstvo in agitira za nemštvo, kakor sta storila pri plebiscitu dva, eden Kranjec in eden Korošec; to je seveda vse v najlepšem redu in tak dobi naslov „heimattreu“, ki je sicer po nemčurskem mišljenju silno časten, a po našem več kakor trapast. Taki slovenski renegati in nemški duhovniki pa smejo politiko nganjati tudi v cerkvi, tedaj seveda nemško in nemčursko krščanstvo ni v nevarnosti in tako nemško-krščansko delovanje se tudi javno v časopisju pohvali.

Tako beremo v „Kärntner Tagespost“ od 16. julija — list je grossdeutsch — to le notico: „Gornje šlezjska proslina božja služba. Beljak je stal danes v znamenju pomoči za Gornjo Šlezijo... Iz tega razloga se je darovala tudi v mestni župniji sv. Jakoba slovenska pontifikalna maša, ki jo je bral mil proš H. Atzlhuber z asistenco gg. Sanegger in Gritsch. Med tem je imel bivši mornariški župnik Briel plamteč in do srea segajoč govor, v katerem je navduševalno slikal stisko gornješleziskega ljudstva. Kako se mu je posrečilo navzoče prepričati, kaže zbirka, ki sta jo med božjo službo dva duhovnika napravila. Iznáša lepo svoto 4000 K.“

V kakšni zvezi da je, sicer res revno, koroško krščanstvo z gornješlezjskim pretepom med Nemci in Poljaki, nam ravno ni prav jasno. Če cerkvena oblast to trpi, je njena reč, a potem moramo zahtevati enako mero in pravičnost tudi v obnašanju do slovenskih duhovnikov. A to do danes docela pogrešamo.

Ni nam znano in tudi ne verjamemo, da bi med plebiscitom kak slovenski duhovnik v podobnem smislu agitiral za Jugoslavijo. Edino kar je bilo v tem oziru, da se je bral v cerkvi sijajno sestavljen pastirski list tedanjega generalnega vikarja za slovensko Koroško, g. prošta Randla. Kar je tam zapisano v verskem oziru, velja še danes in bo veljalo tudi v bodočnosti, da je namreč za vero koroških Slovencev veliko bolj nevarna koroška luteranska „Los von Rom“ hujskarija, ki se v nekterih krajih že zelo pridno giblje, kakor pa srbsko pravoslavje. A za ta pastirski list, kojega nad vse resnične trditve nihče ni mogel uvreči, je dobil proš Randl javen ukor od škofa in se mu je grozilo še z drugim erkvenim postopanjem. —

A drugače so delali slovenski duhovniki za plebiscit izven cerkve, do česar so imeli ravno isto privico kakor Nemeč ali nemčur. Če se je kateri v agitaciji osebno pregrešil proti nasprotnikom, saj je na razpolago že od nekdanj zloglasna koroška sodnija, kjer se Slovence nikakor ne toža z rokavicami, posebno slovenskega duhovnika ne! A pravica bi morala obveljati, kakor jo je dala mirovna pogodba vsem brez razlike, da se ne sme nikogar radi političnega delovanja „vznemirjati“ ali „nadlegovati.“

Toda kako je v tem oziru glede koroških Slovencev oziroma slovenskih duhovnikov? Ne

govorimo o tem, da je „Heimattienst“, ki obvlada še danes Koroško, odklonil 28 mladih učiteljev — Korošcev, da seveda od slovenskih sodnikov, uradnikov ni nihče bil sprejet, saj meče „Heimattienst“ stare delavce z družinami iz železniških služb, v tem članku smo hoteli z ozirom na omenjeno notico „Tagespost“ pokazati, da se dela očitno dvojna mera tudi od cerkvene oblasti nasproti nemškim in slovenskim duhovnikom, da se enim mirno pripušča, kar se pri drugih graja in prepove! Župnika Trunka se je naravnost moralno prisililo, da je moral iti v pokoj. In zakaj! Ali je morda nabiral v cerkvi denar za Jugoslavijo? Njegov edini greh je bil, da je bil slovenski član mednarodne plebiscitne komisije; v osebni agitaciji pa še lasu komu ni skrivil — saj so njegovo lojalno in taktno postopanje pripoznali tudi boroveljski socijaldemokratski zastopniki — in kljub temu je moral v pokoj in si mora sedaj v Ameriki iskati novo eksistenco! Kaj so zagrešili dr. Arneje, Ražun in drugi, od katerih ni nihče v cerkvi agitiral na način, o katerem pove „Tagespost“ od nemških duhovnikov? In vendar so morali kljub mirovni pogodbi naprej!

Mi smo mnenja, da politika v tem smislu ne sodi v cerkev, a zahtevati moramo enako mero in pravičnost za vse, za Slovence in za Nemce. Naj Nemci ne hvalijo to na nemških duhovnikih kar — če je tudi skoro vedno zlagano — s takim srdom in sovraštvom obsojajo na slovenskih duhovnikih. Enaka pravica za vse, posebno od strani cerkvene oblasti!

PODLISTEK

Fr. Holček:

Strahovi.

(Vesela zgodba.)

Iz češkega prevedel M. R.)

Ratolistka, slikar pokrajin, in Skalnik, slikar ljudskih stanovanj, trgovin in oštarij, sta bila tovariša, kakor jih je mogoče le redko najti. Oba že prilično dozorela — pokrajinar celo tudi že plešav — toda razuma nista imela, kakor se pravi, niti za groš. Kjerkoli je bila kaka pustolovščina, sta bila oba Karla gotovo zraven in v šali nista prizanašala drug drugemu.

Ratolistka je stalnoval na severovzhodni strani Prage, Skalnik pa na južozapadnem koncu (bila sta torej skoro protinočca), in če tudi je poklic zval sobnega slikarja vsak dan v drugi del Prage ali predmestja in je moral mnogokrat premeriti dober del pota, vendar sta se shajala redno v gostilni na oglu pod z mahom obrastlimi višegradskimi stebri.

„Zasluzim si po celodnevem trudu flašo piva“ je pravil Skalnik in Ratolistka je dodaval k temu:

„In k tej flaši kelih žive vode... najraje zelene, da bi človeku osvežila utrujeni pogled!“ k čemu je pripomnil Skalnik: „... in pregnal z nosa duh barv in apna...“

S tovariši, ki tudi niso zavračali polne čaše, sta igrala pri „pionirski mizi“ (ime je zgodovinsko in je nastalo v časih, ko so sedeli okoli mize pijanci, kateri so morali obuti visoke škornje, ker so bile pri popivanju pod mizo cele mlake razlezanih pijač), karte, a najrajši so si eno zapeli, pri čemur nikoli ni manjkalo na vzporedni oni vsem mile, a Skalniku najmilejše pesnice:

Cestica cesta
cesta razhojena...

Toda nekoč sta si ta dva tovariša prišla navzkriž. Ne popolnoma, toda kiselost je bila med njima velika. Ratolistka je imel neblago misel, da je Skalniku vtaknil za klobuk gosjo pero, in Skalnik je nič slutel o Ratolistkovi potuhnenosti, delal z gosjim peresom v nedeljo popoldne parado po celi Pragi, dokler ga ni konduktar v električnem vozu opozoril na stvar in mu svetoval, naj ta okrasek vrže proč ali naj vzame zanj karto za prtljago. Voz je bil nabito poln pasažirjev in pasažirk in vsi so se glasno in zlobno smejali, kar je sobnega slikarja tako razvnelo, da se je v duhu zaobljubil, da se maščuje nad pokrajinskim slikarjem tako, da bo pomnil nanj do svoje smrti.

Tovariši pri pionirski mizi, katerim je bil znan Ratolistkov nečastni čin, so se veselili, kako se bo vrnil Skalnik z gromom in strelo in ozmerjal povzročitelja, iz česar bi mogla nastati prešerna zmešnjava. Toda kruto so se varali. Sobni slikar je prišel med nje s smehom

in poln dobre volje, kakor da bi se mu nič ne bilo pripetilo. Ni dal na sebi najmanjšega znaka razven tega, da mu je rojila po glavi cela kopica misli in vse z jednim namenom: kako bi se maščeval nad potuhnenim tovarišem.

In ko sta se razhajala oba sprta prijatelja proti domu in si želela lahko noč, je Skalnik siknil neslišno med zobmi:

„Že imam, ogabnež! Osveta bo sladka ko med! In na koncu bom se smejal vendar le jaz!“ —

Drugi dan proti večeru sta se srečala oba prijatelja pri vinogradskem vodovodu.

„Prideš?“ je vprašal Ratolistka.

„Danes nikakor ne“ je odgovoril vprašan.

Za ves dan sem od dela utrujen kot mlado mače, razven tega pa še moram pomagati učencu zavleči voziček na vrh brega. Pošljem si doma po pivo in razveselim s tem svojo staro.“

„Na eno flašo grem, toda izginem kmalu. Žena mi je zjutraj odpotovala k starišem in doma imam fušarijo: preslikati lesen kip in pozlatiti nagrobni križ. To mi je naprtil ta grobar Máčenka in to več, kaj stvar nese...“

Razšla sta se, Skalnik od apna in barv pisan kot srakoper, se je nagnil k vozičku, kjer je imel svoje stvari. Ratolistka, oblečen kot umetnik in veseljak, si je zapalil cigareto in se gnil dol po hodniku. Pri „pionirski mizi“ si je naročil pijače, da si pogasi žejo in nastopil v mraku pot na severovzhodni konec mesta.

pride ljudstvo čimpreje do pozitivnega dela in gospodarske konsolidacije držač se devise, ki jo je novi deželni predsednik Florijan Gröger v svojem programatičnem govoru po izvolitvi navedel in ki se glasi: Vse z ljudstvom in za ljudstvo.

Volitev koroške deželne vlade.

Na seji dne 22. t. m. je ustavotvorni deželni zbor izvršil volitev deželne vlade. Za deželnega glavarja je bil izvoljen z večino glasov poslanec Florijan Gröger (soc. dem.), za prvega namestnika deželnega glavarja posl. Vincenc Schumy (bauernbund), za drugega namestnika posl. Silvester Leer. Nato se je vršila volitev petih deželnih svetovalcev. Za deželne svetovalce so bili izvoljeni poslanci: Legger, Neutzler in dr. Zeinitzer (soc. dem.), dr. Dörflinger in dr. Lemisch (velenec); za namestnike Dimig, inž. Pichler (soc. dem.), dr. Reinprecht (kršč. soc.), dr. Pflanzler (velen.) in Jožef Retter (bauernb.). Izvoljeni so izjavili, da sprejmemo izvolitev, nakar je pregovoril deželni glavar Gröger. V svojem govoru je prosil deželni zbor in prebivalstvo za podporo v njegovi težavni službi. Kot važne naloge bodočnosti je označil deželni glavar pošepevanje industrije, trgovine in obrti, poljedelstva, tujskega prometa, znanosti in umetnosti, šolstva. Deželni glavar je poudarjal tudi potrebo dobrega razmerja z Jugoslavijo in Italijo. Glavno načelo deželne vlade bo strogo izvrševanje državnih in deželnih postav, zaščita republike in njenih demokratičnih uredb, skorajšnja izvršitev zakona o obnovi in servitutnega zakona, zaščita svobode mnenja, demokratizacija uprave, pridno sodelovanje pri podhravljenju ljudskih in srednjih šol, izkoriščanje vodnih sil, večje obdačenje premožnih slojev. Nato je položil deželni glavar zaobljubo, nakar se je izvršila volitev odborov deželnega zbora.

Za zvezne svetovalce so bili izvoljeni: posl. Lukas (soc. dem.) kot prvi, Neutzler (soc. dem.) kot drugi in mestni župnik Walchner (kršč. soc.) kot tretji zvezni svetovalec. Volitev prvega in drugega namestnika deželnih svetnikov je bila na predlog soc. demokratov preložena na eno prihodnjih sej, za tretjega namestnika pa je bil izvoljen dr. Pflanzler (velen.). V upravo državne obrambe so bili izvoljeni posl. Legger, dr. Zeinitzer (soc. dem.) in dr. Schauer (bauernb.).

Ne ve več ne kod ne kam in v največji sili se vrže v prazno ženino posteljo, vleče si težko odejo čez glavo, da bi ne slišal zvoka kotlička, ne kukavice, ne urinih udarev, ki že bijejo mogoče petdeset — —

Ratolistka je poveličeval junijsko noč, da je tako kratka. Ob treh se je na dvorišču že svitalo in prvi žarki, ki so dospeli v njegovo stanovanje, so mu prinesli neizmerno olajšavo. Z jutranjo svetlobo preneha moč coprnij in čarovnij, in res je zavladala v njegovem stanovanju tišina.

Vstal je s postelje, da bi se prepričal, ali ga niso motila v noči njegova čutila in ali se niso odigrali drugi strašni prizori; toda kaj je zagledal? Stenska ura je iztekla, kotliček je bil prevržen, kukavica je dokukala in kip je stal za omaro z glavo navzdol. Kako se je to dogodilo, Ratolistka ni mogel presoditi. Njegovi možgani so delovali le slabo, samo mrz po telesu in tresoči se udi so ga spominjali na grezno noč.

Hitro se je oblekel, ničesar se ni dotaknil in je zbežal na cesto. Ptički so že peli na vejah, solnce je grelo, povsod se je smehljala pomlad, samo v njegovi notranjosti je bilo mrzlo.

Skital se je po mejah, šel je na Vltavin breg in konečno, ko so odprli „apoteko“, je skočil na lonček vročega čaja. Čaj mu je storil dobro in dal si je še eno šalico, pogovarjal se z nočnim čuvajem in vrtnarjem, potem pa se je napotil v delavnico, da bi pričaral na platno krasoto narave.

TEDENSKI PREGLED

Avstrija.

Vojaške demonstracije na Dunaju. V sredo 27. julija je prišlo na Dunaju do velikih vojaških demonstracij. Vojaštvo je demonstriralo proti nameravam novim predpisom vojnega ministra. Ta namreč hoče približati predpise za vojaštvo izven službe onim predpisom, ki so veljali v stari Avstriji.

Spopadi med komunisti in monarhisti na Dunaju. V nedeljo, dne 24. t. m. je bila obletnica bitke pri Visu, v kateri je premagal leta 1866 avstrijski admiral Tegetthoff Italjane. Različne organizacije, ki so monarhističnega značaja, so položile na Tegetthoffov spomenik lavorjev venec, katerega pa so komunisti takoj odstranili in raztrgali. Prejšno nedeljo pa je prišlo v XVII. okraju do težjih izgrediv. Tamošnji župnik je praznoval srebrno mašo. Pri obhodu in bakljadi, ki so jo priredili pri tej priliki, pa so komunisti napadli udeležence, ker se je baje pela cesarska pesem. Tokrat je bilo več oseb, med njimi tudi policisti, lažje ali težje ranjenih.

Predaja zapadne Ogrske. Dne 26. t. m. so se izmenjale v Parizu listine trianonske pogodbe. Pogodba stopi takoj v veljavo. Posledica veljave trianonske pogodbe je tudi predaja zapadne Ogrske Avstriji. Konferenca poslaničkov je določila 27. avgust kot zadnji termin, do kterega se mora izvesti ta predaja.

Jugoslavija.

Izredno zasedanje skupščine. Po sprejetju ustave se je konstituirala ustavotvorna skupščina v zakonodajno in bila odgodena do jeseni. Vsled dogodkov v zadnjem času, to je vsled atentata na regenta in na bivšega ministra Draškoviča pa je sklicana skupščina za 30. t. m. k izrednemu zasedanju. Predloženi ji bodo od vlade nove, kakor se sliši, jako stroge naredbre proti komunistom, ker je preiskava dognala, da so komunisti organizirali te atentate. V zvezi z temi atentati je bilo zaprtih mnogo osumljenih komunistov, med drugimi tudi ruski general Komisarov, ki se je naselil v Pančevu. Sliši se, da bodo aretirani tudi ostali komunistični poslanci.

Ljubljanski veliki semenj, ki bi se moral vršiti koncem avgusta, je preložen na čas od 3. do 12. septembra t. l.

Kako skrbi Jugoslavija za neslovansko učiteljstvo. Prosvetno ministerstvo v Beogradu je dovolilo 20.000 dinarjev kot podporo za neslovansko učiteljstvo, v svrhu udeleževanja na

Toda ni htelo iti... vse sivo... danes bi imel talent za meglo na dan vseh vernih duš. Še le zvečer, ko je sedel k „pionirski“ mizi, se je zvalila ta teža, ki ga je mučila celi dan, z njeva in z razvezanim jezikom je pripovedal drugom doživljaje minule noči tako verno in črno, da so se tovariši skrivoma muzali in konečno enoglasno presodili, da se pri njem kažejo prvi znaki kandidata za norišnico.

Samo Skalnik je bil drugega mnenja. Pomiloval je tovariša, odobravala je njegov namen, da bi prenočeval nočoj pri svaku in na koncu mu je svetoval, da bi poškopril doma z vodo, ki mu bo dal grobar Mačenka, ko na drugo plačilo od njega tako ne more računati za prebarvanje kipa in pozlačenje nagrobnega križa. Pri tem nasvetu pa se je grizel v ustnice, zato Ratolistka ni smatral tega nasveta za resnega.

Dva, tri dni je hodil pokrajinski slikar kot pobit in ni bilo zdravila, ki bi ga bilo razveselilo. Tudi „živa voda“ ni pomagala. To vse so opazili tudi njegovi sosede in poslali njegovi ženi dopisnico, naj se vrne domov, sicer si mož nekaj stori.

Konečno pa je tudi Skalnik, ki ni mogel več gledati tovariševga trpljenja, priznal pred vsemi pri „pionirski mizi“, da je te strahove povzročil on.

Ratolistka tega niti ni hotel verjeti, tako je bil prepričan o resničnosti strahov in pošasti in Skalnik ga je moral dolgo prepričevati.

tečaju za srbsko-hrvatski jezik v Novem Sadu. (Pri nas se pa slovensko učiteljstvo sploh izganja. In na Dunaju se drznejo staviti interpelacije o preganjanju Nemcev v Jugoslaviji. Op. ured.).

Čehoslovaška.

Zbližanje s Poljsko. Minister dr. Hotovec je podal časnikarjem obširno poročilo o svojih pogajanjih v Varšavi. Trudu državnih poglavarjev in zunanjih ministrov se je posrečilo, pripraviti podlago za prijateljske odnose obeh sosednih republik, Čehoslovaške in Poljske, ki bodo obsegali politične ter trgovske in prometne zadeve. Njegova naloga je bila, sklepati o osnovah trgovske, prometne in finančne pogodbe

Italija.

Novi spopadi med fašisti in komunisti. V zadnjem času je prišlo do novih spopadov med fašisti in komunisti in sicer v mestu Roccastradi. Fašisti so preiskovali hiše in zapalili one hiše, v katerih so našli orožje. Pri spopadih je bilo ubitih 12 komunistov in 1 fašist, 20 oseb ranjenih in 17 poslopij požganih.

Francija.

Zedinjenje med Londonem in Parizom v gornješleskem vprašanju. Kakor poroča Reuterjev biro, sta se angleška in francoska vlada sporazumeli v gornješleskem vprašanju. Francoska vlada je pristala na to, da se snide 4. avgusta vrhovni svet, angleška vlada pa je zopet popustila v toliko, da se sestane pred 4. avgustom strokovna komisija in da bo zasedanje vrhovnega sveta Briandu na ljubo v Parizu.

Grška.

Maloazijsko bojišče. Iz maloazijskega bojišča prehajajo nasprotujoča si poročila. I Grki i Turki poročajo o lastnih zmagah in tajijo poročila nasprotnikov. Baje je preložila angorska vlada svoj sedež bolj proti vzhodu, iz česar bi se dalo sklepati, da je na grških poročilih nekaj resnice.

Rusija.

Ruski narod je doletela nova velika nesreča. Ni bilo zadosti, da je pokončala vojna celih 13 milijonov ljudi in da se nahaja Rusija še danes v stanju revolucije in velikega nereda kar

„Ali nisem obljubil, da ti poplačam ono šalo? — No, sedaj vidiš, kako vem držati dano besedo. In praviš, da nisem mogel priti v stanovanje, ker si imel okno zaprta. To se ve, da pri zaprtih oknih nisem mogel priti notri, toda ti si jih pustil odprta. Kako? Povem ti takoj! Ko si zapiral, sem vtaknil takoj med okno in okvir v zidu komad lesa, tako da jih nisi mogel zapreti. Potem sem izvajal one čarovnije v kuhinji in potem v sobi. A ko si se, prepričan o svoji varnosti, vlegel, sem upriporil ostalo, kotliček, uro, kip in križ. Pri tem se je utrgala nit in urino pero. In medtem ko si se motal v kuhinji, sem delal v sobi in obratno. Spoznam se pri tebi kot doma še od poslednjega slikanja. To se ve, da sem bil bos in vsak trenutek sem mislil, da boš slišal šum moje oblike in zagledal mene samega. Tudi sem se bal, da me opazi čuvaj, ko sem lezel skozi okno v stanovanje in iz stanovanja ven in da bi to nesporazumljenje lahko občutil moj hrbet. Toda vse je dobro končalo in, dragi Karel, upam, da se ne boš jezil na me.

Pokrajinski slikar se je sicer zopet znašel in dodobra pokaral sobnega slikarja in mestoma ga je celo vikal, toda konečno mu je odpustil.

Tega večera se je v gostilni na oglu pri mahom obrastlih zidovih višegradskih slavilo pobotanje, kakor se spodobi in trajalo do policijske ure.

je pač neizogibna posledica nesreč. vojne, marveč se je pridružila tem šibam, pod katerimi trpi ruski narod, še nova katastrofa — lakota. Poročila, ki prihajajo iz Rusije so naravnost obupna. Velikanska suša, kakoršne na Ruskem ne pomnijo celo človeško generacijo, je pokončala v 15 južnih gubernijah vso setev. Vsled tega nastala lakota je tako huda, da ljudje zapuščajo domove in se selijo. Na stotisoče ljudi je na begu. Lakoti se je pridružila njena zvesta spremljevalka — kolera, ki zahteva tudi ogromne žrtve. Sovjetska vlada je sklenila, da odpošlje pisatelja Gorkija v inozemstvo, da bi izposloval potrebne pomoči. „Izvestja“ predlagajo, naj vlada naseli stradajoče na rodovitnih, manj obljudenih delih Sibirije.

Jugoslavija.

Nekoliko statistike. Po ljudskem štetju 1. 1920 so našli v Rusiji 133 milijonov prebivalcev. Za časa svetovne vojne, to je od 1. 1914 do 1920 se je to število zmanjšalo za celih 12 milijonov ljudi. Moskva je imela 1920 1.058.000 prebivalcev, nasproti 2.043.000 l. 1917. Moskva sama ima 228.000 uradnikov, dočim jih je štela cela Rusija l. 1897 samo 223.000.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Dvojna mera. Kako so nasprotniki napadali in še napadajo naše duhovnike, ki so se poslužili pravice glasovanja in delovali v prilog Jugoslaviji! Da so izdajalci, da se to ne vjema z duhovniško službo itd., se je pisalo in kričalo povsod. Kar pa slovenskim duhovnikom ni dovoljeno, nemški smejo. Tako n. pr. poroča „Kärntn. Tagblatt“ z dne 14. jul. iz Beljaka: „V mestni župni cerkvi sv. Jakoba sta v nedeljo 10. jul. med (!) slovesno asistirano pontifikalno mašo s pridigo dva preč. gospoda priredila zbirko za Zgor. Šlezijo. Nabrala se je prejšnja svota 4000 K.“ Vprašamo samo dvoje: Ali je bil čas in kraj za to zbiranje primeren? Kaj bi se zgodilo s slovenskim duhovnikom, ki bi v cerkvi zbiral darove n. p. za preganjane koroške Slovence?

„Dober Slovan — slab kristjan.“ Če bi kje kak Slovenec živel med Nemci in si služil svoj kruh, pa bi se nekega dne tako prevzel, da bi javno ali v časopisu rekel ali pisal: „Dober Nemeč — slab kristjan, slab kristjan — dober German“, ali bi to bilo zelo olikano in dostojno? Zelo skromno in ponižno? In kaj bi mu Nemci odgovorili na tako počasčenje? Slovenci pa smo taki siromaki, da si z nami lahko res že vse dovolijo.

Na plan! Zaspani Rož se dviga. Tam pod sinjim Dobračem je zazvenela tamburica, tam v Blčovsu je dvignil zaspan orlič svojo glavo in zastrmel doli proti pobočju Golice. In zahrepenela je pesen tamburice po poljanah, kjer je stopala Zalika, zasanjalo je oko orliča in spregovorilo: „Grem!“ — In sedaj se dviga Rož, da prihi v ned. 7. avg. doli v Narodni dom v Št. Jakob. Zastopniki rožanskih izobraževalnih društev, vsi na plan! Pripravite poročila, ugotovite svoje sile in pridite sem, da se spoznamo med seboj, mi večni hlapci. Le če bomo enotni, bomo trdni. Videti hočemo, koliko nas je in kaj zmoremo. Tudi fantje in dekleta iz krajev, kjer ni društev, pridite tudi vi na naš shod, da se tu dogovorimo glede ustanovitve društev. Vse, od skalnatega Obirja pa gori do Šmohorja, na dan! Ne bomo več spali, dovolj je. Torej pridite vsi, ki čutite krščansko in slovensko. Vas, matere in očetje, pozivljam, pustite ta dan fantom in dekletom v Št. Jakob. In vi sami?! Če bi spet radi čuli mile glasove tamburice, videli dovršeno igro, pridite ta dan sem. Zato Rož in Zila, brez ugovora ta dan v Št. Jakob! In ti, speča Podjuna, boš ostala za nami?! Pridi tudi ti in nam podaj roko, da gremo složno naprej! — Vspored: Dopoldan ob 10 h zborovanje zastopnikov izobraževalnih društev. Popoldne ob 3 h igra „Veriga“. Igrajo igralci iz Štebna. Med odmoru svirajo svečanski tamburaši. Društva, ki pošljejo zastopnike, naj javijo morebitne želje na Zdravka Zwitterja, Št. Jakob v Rožu, Koroško.

Grebinj. Morda koroški Slovenec misli, da smo Grebinjanci že v devetih nebesih, ker se mu nič ne pritožimo. Zanašali smo se na Št. Germainsko pogodbo in na obljube povzoričnega deželnega zbora v Št. Vidu, da smo enakopravni v političnem in verskem oziru. Ko so prišle 24. IV. občinske volitve, smo tudi mi postavili svojo stranko, a bili smo odklonjeni, češ, da so bili podpisi od tretje roke pisani, po županovi izjavi neveljavni! Ker ste bile potem le dve stranki, komunistična in „Heimattreu“, se teh Slovenci niso udeležili. Izvoljeni možje od „Heimattreuen“ so vsi zvesti sužnji Heimattienst, pa oglejmo si od teh izvoljencev samo enega in to je novi župnik Leitner. Mož, trd Nemeč, ko je prvo nedeljo pozdravil svoje farane, je nam častno obljubil, da je prišel sem kot dušni pastir, ne pa kot politik, povdarjal je tudi, da se bo kakor hitro mogoče naučil slovenskega jezika, da bo nam mogel ustreči pri pridigi in sv. zakramentih. Bližale so se državno in deželno-zborske volitve, pa je naš župnik pozabil obljube, da ni prišel sem kot politik. Začel je zbirati žene in stare device za krščansko-socialno žensko organizacijo, srečo je imel, da je naložil 82 članic. Srce mu je skakljalo, ko je gledal to lepo vrsto organizacije, ko je šla na „lepo nedeljo“ za sv. Rešnim Telesom, ker jim je tako zaukazal prejšno nedeljo, zraven pa je pozabil na slovensko sv. Evangelij. Kakšnega značaja je ta ženska organizacija, katere članice so skoraj same nemško nacionalne Slovenke, je zvedel g. Leitner šele 20. VI. ko so mu naznanili, koliko glasov da je dobila krščansko-socialna stranka. Če se ne motimo, da samo 41., 82 pa jih je organiziranih; potemtakem prideta za en glas dve devici. Izvrstno kaj ne? Odbornice omenjene organizaciji, so se pač jako trudile pred volitvami z svojimi letaki, pa tudi slovensko so bili tiskani! Kako se nam kršč. soc. hlinijo, je pač dokaz letak pod naslovim: Pustite me pri miru! V tem se pa bere sledeče: V tem smislu so Slovenci in Nemci bratje pred Bogom, ki imajo nalogo, živeti mirno in složno v deželi, katero jim je ljubi Bog dal v skupno last. Našemu župniku so, seve te besede neznan, ker je začel že v cerkvi germanizirati prav po Heimattinstvem receptu. Ko so pobirali činš za stole, so plačali vsi in je ostalo vse pri starem. Sedaj šele je začel župnik pisati Slovincem pisma, da morajo svoje sedeže pustiti in poslati jim tudi denar nazaj, češ da se gotovi ljudje pri njem pritožujejo, da imajo Slovenci še v cerkvi „Ehrenplätze“, če se ti ne odstranijo, da morajo oni od službe božji izostati. Pa poglejmo, kje so „junaki Heimattienst“ med cerkvenim opravilom? V cerkvi gotovo ne! Na trgu ali v kaki gostilni. Svetovali bi g. župniku, da gre s svojo nemško pridigo na trg, koder postopajo oni, ki le nemško znajo. Slovence pa, ki hodijo ves čas k pridigi, te bo pa iz stolov metal? Seve da marsikateri med pridigo zadremlje, ker pač ne razume dosti nemško. Zapomnite si g. Leitner, da cerkev postaja vsako nedeljo bolj prazna in ne bo dolgo, na boste mogli pridigati še le samo Švarcu in Comp. Imenovani nas psujejo, da smo izdajalci in bog ve, kaj še vse, ko nismo nič drugega storili, kot pa da nismo hoteli zatajiti svojega maternega jezika. Pa oni? so ti heimattreu? Ko upijejo „Deutschland, Deutschland über alles“ in želijo pogubo Avstriji.

Ruda. Prav žalostne razmere vladajo na naši pošti. To velja v prvi vrsti glede dostavljanja „Koroškega Slovenca“, Nekaj časa smo ga dobivali še recej redno, a ko so se bližale državne volitve, smo ga zastoj pričakovali. Celih šest tednov pred volitvami ga sploh nismo sprejeli nobene številke. Vzrok zakaj, je bila najbrž bojazen, da bi se „slovenska stranka“ predobro pripravila na volitve in da bi postala premočna. Tudi dostavljanje drugih listov in pismene pošte je jako neredno. Prosimo pošto direkcijo, da napravi red.

Ruda. V eni zadnjih števil „Koroškega Slovenca“ je bil pod „Ruda“ objavljen rezultat drž. volitev za kršč. soc. stranko na Rudi in sicer da so dobili krščansko-socialci v okolišju Ruda 5 glasov, v okolišju Gorenče 7 glasov. To je popraviti v toliko, da so dobili kršč. socialci na Rudi 6 glasov, v Gorenčah pa nobenega. Za Gorenče je g. Laure imenoval zavodnega Slovenca kot prislednika pri volitveni

komisiji, ki pa seveda še sam ni volil gori omenjene stranke in je s tem dobila naša stranka prislednika. Naša dolžnost je pač, da se g. Lauretu zahvalimo za to uslugo. Res čudili smo se, ko smo zvedeli, da je dobila v naši občini kršč. soc. stranka samo 6 glasov, ko je vendar g. župnik Laure obletel celo Rudo in Gorenče, agitiral od hiše do hiše in je delal očitno na vso moč proti slovenski stranki; a slov. stranka je vkljub temu izšla sijajno iz volitev. Na vsak način je to velika nezaupnica g. Lauretu, ko ga še Nemci sami ne marajo več, ko jim vendar na vso moč pomaga germanizirati. G. Lauretu pač ne bo šlo njegovo delo tako lahko, ker ne računna na odpor, na katerega bo naletel pri Slovincih.

Koroškega Slovenca!

Čitajte in razširjajte

Služba občinskega tajnika in organista se odda v Selah. Prosilec mora biti popolnoma zmožen nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi. Ako je šele začetnik, mu je pomoč zagotovljena. Plača po dogovoru. Pojasnila daje župni urad v Selah, p. Borovlje (Ferland).

Občinskega tajnika

kateri bi po mogočnosti opravljal tudi službo organista, išče županstvo občine Slov. Plajberk p. Podgora.

LIDOVA TISKARNA

SE PRIPOROČA ZA HITRO, OKUSNO IN CENO IZDELAVO VSAKOVRSNIH DRUŠTVENIH, TRGOVINSKIH IN DRUGIH TISKOVIN, VABIL, OKLICEV I. T. D.

WIEN V., MARGARETENPLATZ 7

Francisek Čermák,
DUNAJ V.,
Mittensteig 23-15
priporoča svoj zavod za izdelovanje
angleških in dunajskih
pian in pianin
(klavirjev).
Tudi export!

Krijte svojo potrebo hlač v največji trgovini
shlačami Zavod za ljudsko obleko
Dunaj V.,
Reinprech'storferstr. 50
ogel Arbeitergasse, postaja cestne železnice
6, 15, 61.
Največja izbira gotovih hlač v vsaki kakovosti in ceni v vseh vzorcih v zalogi
Modne hlače, hlače za slabo vreme, črne hlače, „bričes“ platnene hlače, struks- in žamatne hlače, hlače za deco in dečke.
Prosta prodaja za vsakega!
Pri sklicevanju na ta inserat 5% popusta